

se je nekaj pričelo označevati in, posledično, opomenjati. Kaj se je pričelo označevati? – Predmet označevanja sovпада z nekim pomanjkanjem, ki je zdaj že postalo konkretno realizirano pomanjkanje: označuje se *privacija nekogaršnje* naravne in spontano pridobljene *vednosti*. Rečeno v terminih psihoanalize, vtem ko (se) meče, in sicer *proč od samega sebe*, otrok označuje *izgubo* svojega objekta, odhod ljubljene matere: »Ta igra z motkom je namreč subjektov odgovor na tisto, kar je materina odsotnost ustvarila na meji njegovega področja, ob robu zibke, namreč odgovor na *jarek*, in preostaja mu le še to, da ga igraje se preskakuje.« (Lacan, 1996: 60) Toda mati, brž ko nastopi v vlogi objekta otrokovega metanja, ni (več) tista dejanska, temveč se konvertira v objekt njegovega lastnega samo-depriviranja, depriviranja za košček samega sebe: objekt metanja je tisto »nekaj malega subjekta, kar se od subjekta odtrga stran, a je še zmerom del njega, kar subjekt še zmerom zadržuje pri sebi« (ibid.), in prav temu velja Lacanov poudarek. Drugače rečeno, otrokov vstop v govorico se primeri v luči izvršitve nekega *samo(u)mora*.²²

Če sklenemo, spraševanje samo se je, ne da bi vedelo, preobrazilo v *obliko* odgovora. Tisto, kar se je sprva razklenilo v redu biti, se je po poti ponavljajočega vpraševanja in vselejšnjega obnemorenja za odgovor konvertiralo in preneslo v simbolni jezik. Vprašujoči zdaj postane označujoči in prav zato, ker (se) poslej zmore označevati, se tudi sam sprevrže v označevalec: označevalec subjekta, označevalec manka vednosti. Označujoči postane svoje lastno ime, subjekt za druge subjekte, hočemo reči, za druge označevalce. Proizvede se *slovnica*. Ne, to ni ne mati ne gospa ne gospodična slovnica, temveč suhoparna, abstraktna, formalna in življenju tujerodna slovnica. Skratka, ni drugega subjekta od tistega, mortificiranega v redu označevalca: odtujitev v elementu formalnega je edini medij, prek katerega se otrok lahko dokoplje do biti in zaobstane kot neki samostojno govoreči, se pravi, polbivajoči subjekt. Drugače rečeno, (samo)odtujitev in ponotrnanje tujega, sprva še povsem neznanega, je

njegovi ponovni pojavitvi pozdravil z radostnim 'Tu' ('Da'). Taka je bila torej ta igra v celoti, izginjvanje in vračanje /.../. To, da je otrok brez upiranja dopuščal materine odhode, je bilo povezano z njegovim velikim kulturnim dosežkom, da se je zmožal odpovedati nagonom (zadovoljitvi nagonov). Zato pa se je tako rekoč odškodoval na ta način, da je s predmeti, ki so mu bili dosegljivi, sam uprizarjal izginjanje in vračanje. /.../ Kako torej ponavljanje tega njemu mučnega dogodka v igri uskladiti z načelom ugodja?« (Freud, 1987: 251–252)

22 Cf. Lacan, *Funkcija in polje govora in govorice v psihoanalizi*: »In vtem ko se ta objekt utelesi v simbolnem paru dveh elementarnih vzklikov, naznanja v subjektu diahrono integracijo dihotomije fonemov /.../: otrok se tudi začenja vključevati v sistem konkretnega diskurza okolja, vtem ko bolj ali manj približno reproducira v svojem *Fort!* in v svojem *Da!* glasove, ki jih sprejema od tam. /.../ Tako se simbol najprej izkazuje kot umor stvari, ta smrt pa konstituira v subjektu ovekovečenje njegove želje.« (Lacan, 1994: 136)